

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6CoE/113/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8709207610
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8709207610.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti povinnému: M. C., nar. XX.X.XXXX, bytom C., L. G. XXXX/XX, o vymoženie 610,78 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č. k. 20Er 292/2009-31 zo dňa 26.2.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie konania sa z a m i e t a.

P o t v r d z u j e sa uznesenie vo výroku I. a II.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Poprad (ďalej „súd prvého stupňa“) exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju z dôvodu, že sa vymáha plnenie zo spotrebiteľskej formulárovej zmluvy a rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Neprijateľnosť rozhodcovskej doložky videl tiež v neprijateľnom mieste rozhodcovského konania.

Oprávnený v odvolaní navrhol uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Navrhol konanie prerušiť a predložiť vec Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Namietal, že exekučný súd rozhodol nad rámec zverenej právomoci, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatie možnosti konať pred súdom, nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvého stupňa aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 3Cdo 146/2011, 6Cdo 143/2011, 2Cdo 245/2010, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011 a nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011).

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010 ani právneho názoru, ktorý by mal byť oprávnenému známy z uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 6CoE 73/2012, 6CoE 74/2012, 6CoE 95/2012, 6CoE 16/2012, 6CoE 12/2011, 6CoE 173/2011, 6CoE 1/2012 20CoE 40/2012, 20CoE 70/2012, 20CoE 73/2012, 20CoE 132/2012, 20CoE 200/2012, 20CoE 210/2012 (porov. uznesenie

Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 610/2012). Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke v spotrebiteľskej zmluve. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 1/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove vo veci 6CoE 66/2012, 6CoE 256/2012).

Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovaná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo 9/2012). Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Rozhodcovská doložka vyžaduje od povinného, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, teda konaniu, v ktorom má vzniknúť už judikovaný záväzok arbitra, ktorého si vybral vopred dodávateľ. Takýto judikovaný záväzok sa stáva základom pre nútený výkon rozhodnutia a pre zásah do majetkovej sféry povinného. Nepochybne ide o závažnú záležitosť a preto je treba zdôrazniť, že rozhodcovská klauzula vyžaduje pozorné vyhodnotenie v rámci súdnej kontroly. Rozhodcovská doložka spôsobí, že o právach a právom chránených záujmoch rozhodne súkromná osoba, ktorej moc nie je delegovaná žiadnou verejnoprávnou inštitúciou (porov. IV. ÚS 174/02 ČR), ale viac-menej je založená na takých aspektoch, akými je zisk a podnikanie rozhodcu. Isteže arbitráž vznikla ako legitímny prostriedok vymožitelnosti práva, ale vo svojej podstate je predovšetkým inštitútom určeným pre podnikateľské prostredie typické vyššou mierou vyváženej vzájomných pozícií (B2B-bussiness to bussiness). Z hľadiska dôsledkov je jedno, či rozhodcovské konanie vyvolá rozhodcovská doložka alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred obidvoma (Kristián Csach „Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľskoprávnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ CSACH, K., „Štandardné zmluvy“, Vydavateľství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, str. 214).

Odvolací súd poukazuje na konštatovanie Ústavného súdu Českej republiky o význame všeobecných obchodných podmienok cit.: „V praxi se zásada poctivosti projevuje mimo jiné tím, že text spotřebitelské smlouvy, obzvláště jedná-li se o smlouvu formulářovou, má být pro průměrného spotřebitele dostatečně čitelný, přehledný a logicky uspořádaný. Například smluvní ujednání musí mít dostatečnou velikost písma, nesmějí být ve výrazně menší velikosti, než okolní text, nesmějí být umístěna v oddílech, které vzbuzují dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikaci všeobecných obchodních podmínek. I ve spotřebitelských smlouvách je možno všeobecné obchodní podmínky uplatnit, nicméně taková aplikace má nejen uvedená formální omezení, nýbrž i omezení obsahová.“

Je třeba zdůraznit, že obchodní podmínky ve spotřebitelských smlouvách na rozdíl třeba od obchodních smluv mají sloužit především k tomu, aby nebylo nezbytné do každé smlouvy přepisovat ujednání technického a vysvětlujícího charakteru. Naopak nesmějí sloužit k tomu, aby do nich v často nepřehledné, složitě formulované a malým písmem psané formě skryl dodávatel ujednání, která jsou pro spotřebitele nevýhodná a o kterých předpokládá, že pozornosti spotřebitele nejspíše uniknou (například rozhodčí doložka nebo ujednání o smluvní pokutě). Pokud tak i přesto dodávatel učiní, nepočíná si v právním vztahu poctivě a takovému jednání nelze přiznat právní ochranu.

V této souvislosti Ústavní soud upozorňuje na to, že nelze závěry Ústavního soudu interpretovat jako a priori vyloučení (příkladmo) jmenovaných podstatných ujednání ze spotřebitelských smluv obecně, nýbrž zejména jako omezení jejich uplatnění v tzv. všeobecných obchodních podmínkách. Ústavní soud nyní odhlíží od skutečnosti, že fakticky je smluvní svoboda spotřebitele při určování, které ujednání bude uvedeno ve smlouvě a které ve všeobecných podmínkách, pouze zdánlivá, neboť obě listiny ve formulářové podobě připravuje dodávatel a s ohledem na nepoměr ve vyjednávací síle dodávatele a spotřebitele je na první pohled patrné, že se spotřebitel jen stěží může domoci změny předem připravených smluvních ujednání.“ (porov. nález Ústavného soudu Českej republiky sp. zn. I.ÚS 3512/11 zo dňa 11. 11. 2013).

Záver o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odvolací súd vidí tiež v geografickom faktore v zmysle judikatúry. Neprimeraná vzdialenosť od miesta rozhodcovského konania je skutočnosťou, ktorá má odradzujúce účinky pre spotrebiteľa vo vzťahu k uplatňovaniu práva. Už len samotná vzdialenosť cca 400 km na rozhodcovské konanie je odradzujúca. (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 - C-244/98 Océano Grupo Editorial)

Je treba zdôrazniť, že Európska únia vzhľadom na význam ochrany spotrebiteľa a v záujme vyššej kvality života ľudí podporuje v rozhodcovských veciach zbavenie účinku rozhodcovského rozsudku v záujme dosiahnutia ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami, a to aj keď spotrebiteľ v rozhodcovskom konaní nenamietal rozhodcovskú doložku s poukazom na tzv. geografickú neprijateľnosť miesta konania (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-240/98 -C-244/98 Océano Grupo Editorial, tiež C-40/08 Asturcom).

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

Na margo návrhu na prejudiciálne konanie, aby Súdny dvor rozhodol o otázke, či ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, odvolací súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora, ktorá nepodporuje právny názor oprávneného, a to napr. rozsudok Súdneho dvora Pannon C- 243/08, rozsudok Súdneho dvora Asturcom C- 40/08, rozsudok Súdneho dvora Freiburger Kommunalbauten C-237/02, rozsudok Súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05.

Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS ako nekalú (Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-243/08 Pannon).

Oprávnený vo svojom návrhu na prerušenie exekučného konania sa opiera ďalej o ust. § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. Takéto zdôvodnenie jeho návrhu na prerušenie konania je nedôvodné. Nemožno konštatovať narušenie princípu právnej istoty a princípu ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok v dôsledku aplikácie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku („EP“) a revízneho postupu tam uvedeného. Postup regulovaný ustanovením § 44 ods. 2 EP je namierený práve na posilnenie princípu právnej istoty a zamedzenia neoprávnených exekúcií.

Ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je ustanovením, ktorý je v právom poriadku zavedené novelou č. 280/1999 Z.z. a ukladá exekučnému súdu skúmať žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak exekučný súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne.

Odvolací súd nevidí dôvod na predloženie veci Ústavnému súdu Slovenskej republiky. K výkladu ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril v uznesení vo veci PLz ÚS 1/2014 vo veci zabezpečenia záruk kontradiktórnosti konania pri preskúmaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a prijal toto stanovisko cit: „Pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúmaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.“

K výkladu ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci IV. ÚS 55/2011 uviedol cit.: „Ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že právny predpis, resp. jeho jednotlivé ustanovenia je potrebné vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach, a nie izolovane. Záver krajského súdu o oprávnení exekučného súdu preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku a nielen v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení. Z § 57 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení napr. vyplýva viacero dôvodov, kvôli ktorým exekučný súd už začaté exekučné konanie zastaví, pričom viaceré z týchto dôvodov závisia práve od preskúmania exekučného titulu. Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví, napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez tohto, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo v prípade, ak v už začatom exekučnom konaní zistí, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak v prebiehajúcom exekučnom konaní zistí, že právo priznané exekučným titulom dodatočne zaniklo [§ 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za nepripustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], pričom tento zákonodarcom explicitne nepomenovaný „iný dôvod“ sa môže týkať aj zistení týkajúcich sa exekučného titulu (napr. ak si účastníci konania nespĺnili povinnosť podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v rozhodnom znení a neoznámili, že práva a povinnosti priznané im exekučným titulom prešli alebo boli prevedené na iné osoby a pod.).“

Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia nesúhlasí so záverom, že nie je v súlade s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok možné opakované uskutočňovanie súdnej kontroly podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Odvolací súd nevidí dôvod pochybovať o súladnosti ust. § 44 ods. 2 EP s Ústavou Slovenskej republiky. Prelomenie materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku upravuje aj ust. § 45 zákona č. 244/2001 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Preskúmanie rozhodcovskej doložky je plne súladné aj s judikatúrou Súdneho dvora (C-40/08 Asturcom).

Za tohto stavu odvolací súd návrh oprávneného na prerušenie konania zamietol (§ 109 ods. 1 písm. b), c) O.s.p.).

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil uznesenie vo výroku I. a II. prvostupňového súdu ako správne vrátane osvojenia si dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.